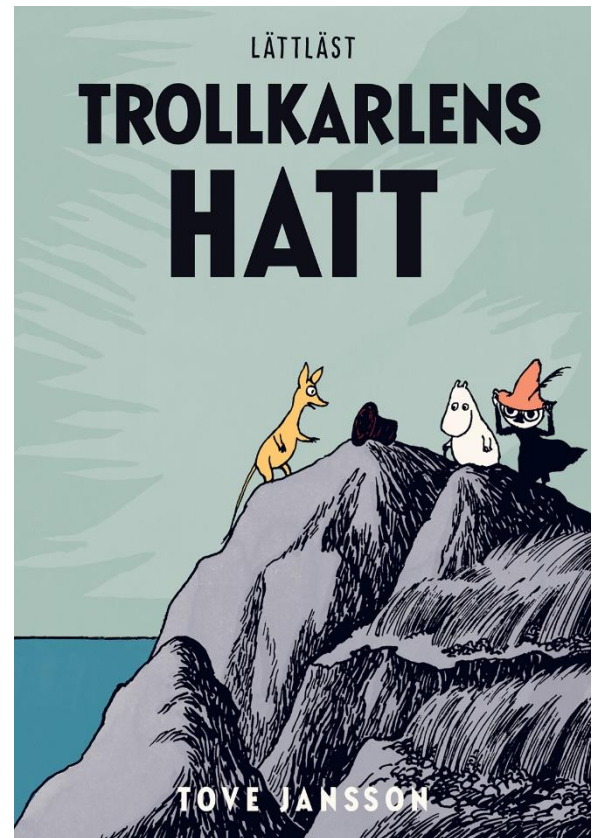

Trollkarlens hatt

Uppgifter och diskussionsfrågor

Boken *Trollkarlens hatt* är berättelsen om då Muminrollet, Snusmumriken och Sniff hittade Trollkarlens magiska hatt. Hatten ställde till med problem i Mumindalen, men den var också till stor nytta. I den här boken kan du dessutom läsa om Muminfamiljens utfärd till Hattifnattarnas ö och om när Tofslan och Vifslan kom till Mumindalen.

Trollkarlens hatt av Tove Jansson kom ut år 1948. Jolin Slotte har återberättat den lättlästa versionen, som kom ut 2017.

© Moomin Characters™

Det här materialet kan användas vid sidan av läsningen, för att fördjupa läsningen. Frågorna kan också diskuteras i efterhand, när eleverna har läst hela boken. I materialet ingår både skrivuppgifter och muntliga uppgifter, uppgifter att göra i grupp och individuellt.

Arbetsmaterialet är sammanställt av Jolin Slotte.

Rubrikerna i boken

Varje kapitel i *Trollkarlens hatt* har en egen kort rubrik som berättar något om vad kapitlet kommer att handla om. Rubrikerna är ändå väldigt öppna och kan tolkas på många sätt. Vissa kapitel är bara namn på figurer som finns i kapitlet.

Uppgift att göra i grupp

Läraren har förberett genom att skriva rubrikerna på kapitlen i *Trollkarlens hatt* på lappar. Eleverna får i smågrupper dra en lapp. Varje grupp får använda sin fantasi och hitta på vad som händer i deras kapitel. Den här uppgiften fungerar bäst innan eleverna börjat läsa boken och deras berättelser behöver inte alls handla om Muminfamiljen.

Uppgift att göra individuellt

Läs igenom rubrikerna i boken. Välj en av rubrikerna och skriv en kort text till rubriken du fick. Använd din fantasi och bry dig inte om vad kapitlet på riktigt handlar om, utan tolka rubriken som du vill. Skriv fritt!

Illustrationerna i boken

I den återberättade versionen av *Trollkarlens hatt* finns originalbilderna av Tove Jansson med i boken.

Uppgift att göra i grupp

Läraren har förberett genom att kopiera och klippa ut bilderna.

1. Eleverna får i smågrupper dra en lapp. Den här uppgiften fungerar bäst innan eleverna börjat läsa boken. Då får eleverna fritt använda sin fantasi. Läraren förklarar att det som sker på bilden är en vändpunkt i den berättelse som eleverna ska skapa tillsammans. Det som sker på bilden ska med andra ord förändra skeendet på något sätt.

a) Varje grupp får fritt berätta vad som händer tre minuter före det som finns på bilden. Vad är det som har lett fram till det här skeendet? Vilka andra figurer, än de som finns på bilden, finns med i händelserna?

b) Varje grupp får fritt berätta vad som händer tre minuter efter det som finns på bilden. Vart leder händelserna på bilden? Vilka andra figurer finns med?

c) Varje grupp får dramatisera sin berättelse och spela upp den för de andra i klassen.

2. Eleverna får i smågrupper dra fyra lappar. Grupperna bestämmer i vilken ordning de tycker att händelserna på bilderna sker och skapar en berättelse med illustrationerna. De kan endera skriva ner händelserna som en berättelse eller dramatisera den.

Uppgift att göra individuellt

Läraren har förberett genom att kopiera och klippa ut illustrationerna i boken. Den här uppgiften fungerar bäst innan eleverna börjat läsa boken. Då får eleverna fritt använda sin fantasi. Läraren förklarar att det som sker på bilden är en vändpunkt i den berättelse som eleverna ska skriva om. Det som sker på bilden ska med andra ord förändra skeendet på något sätt.

- a) Eleverna skriver kort (i punktuppställning) om det som händer tre minuter före det som sker på bilden. Vad är det som har lett fram till det här skeendet? Vilka andra figurer finns med i händelserna?
- b) Eleverna beskriver kort (i punktuppställning) händelserna på bilden. Vad händer alltså under vändpunkten i berättelsen?
- c) Eleverna skriver kort (i punktuppställning) om det som händer tre minuter efter det som finns på bilden.
- d) Eleverna skriver ihop en berättelse utgående från de anteckningar som de gjort.

Första kapitlet – Trollkarlens hatt

1. Berättelsen börjar med att Muminrollet vaknar efter att ha sovit hundra dagar och hundra nätter. Vad tror du att Muminrollet har drömt om medan han sovit? Skriv ner eller berätta en dröm.
2. När Muminrollet hittar Snusmumriken sitter han och spelar sin favoritsång på munspel. ”Alla små djur slår rosett med sin svans” har också tonsatts av Mika Pohjola och framförts av Moomin voices. Lyssna på sången och fundera på vad som gör dig riktigt glad. https://www.youtube.com/watch?v=xwAkyj_UeN8

Här följer texten av Tove Jansson

Alla små djur slår rosett på sin svans
alla hemuler bär krona och krans.
Homsan ska dansa när månen går ner,
sjung lilla Misa och sörj inte mer!
Röda tulpaner kring mumrikens hus,
viftar i morgonens härliga ljus.
Sakta försvinner en strålande natt,
Mymlan går ensam och söker sin hatt!

Uppgift att göra i grupp

- a) Eleverna funderar över vad som gör dem riktigt glada. I tur och ordning får alla i klassen föreslå något. Läraren skriver upp förslagen på tavlan.
- b) Gruppen diskuterar varje förslag närmare. Varför gör just det här oss glada?
Läraren antecknar.

- c) Läraren sammanfogar till en helhet som blir som en dikt. För att underlätta kan varje rad till exempel börja med orden "Jag blir glad när..."

Andra kapitlet – Fem små moln

1. Varför vill inte Muminpappan ha hatten och vad tycker han att de ska göra med den?
2. Vad händer med äggskalen som Muminrollet slänger i hatten?
3. Varför är Hemulen ledsen och hur blir han glad igen?

Tredje kapitlet – Spökdjuret

1. Varför förvandlas Muminrollet?
2. Varför blir de andra arga på Muminrollet?
3. Vem är det som ändå känner igen Muminrollet, även om han inte alls liknar sig själv?
4. Lyssna på Muminrollet visa, med text av Tove Jansson och musik av Erna Tauro, till exempel i den här versionen med Lasse Pöysti som Muminrollet, från år 1969. Vad berättar sången om hurdan Muminrollet är?

https://www.youtube.com/watch?v=KYliIV-_UaY

Fjärde kapitlet – Myrlejonet

1. Muminrollet och Snusmumriken förstår att det är hatten som förvandlat Muminrollet, men de är inte helt säkra. Hur bestämmer de sig för att testa om hatten verkligen är magisk?
2. Myrlejonet är inget trevligt djur. Vad vet du om honom, efter att du läst kapitlet?
3. Varför slänger Muminrollet och Snusmumriken hatten i ån?
4. Varför bestämmer de sig för att ändå gömma den någon annanstans?

Femte kapitlet – Äventyret

1. Vad är Äventyret?
2. Vad händer på bilden på s. 53?
3. Innan familjen åker iväg packar de med sig allt de kan tänkas behöva. På s. 54 kan du läsa vad Muminmamma och Muminpappan packar med sig. Vad tror du att de andra packar med sig? Skriv en lista.
4. Vart åker familjen på utflykt?

Sjätte kapitlet – Stormen kommer

1. Hemulen ger sig av för att leta efter nya, sällsynta blommor. Rita en bild på några olika fantasifulla blommor och hitta på namn åt dem, både på svenska och latin.
2. Varför blir Hattifnattarna arga på Hemulen?
3. Hur blir Hemulen räddad?
4. Vad ser Snusmumriken på himlen, när det blir oväder?

Sjunde kapitlet – Hattifnattar i natten

1. Varför kommer Hattifnattarna till tältet?
2. Berätta med egna ord vad som händer under natten.
3. Hurudana skatter hittar muminfamiljen när de ger sig ut på upptäcktsfärd?

Åttonde kapitlet – En natt i grottan

1. Muminrollet och hans vänner flyttar in i grottan för att det är för hett i muminhuset. När de ätit kvällsmat berättar Snusmumriken en hemsk historia. Vad är det han berättar?
2. Kan du någon spökhistoria? Skriv ner den eller berätta den för de andra i klassen.
3. Vad är Kungsrubinen?
4. Vem kommer på vem som är ägare till hatten Muminrollet, Sniff och Snusmumriken hittade på toppen av berget?

Nionde kapitlet – En djungel i Muminhuset

1. Vad händer med växterna som Muminmamman slänger i Trollkarlens hatt?
2. Vad är det som väcker Muminmamman som tagit sig en tupplur?
3. Hur lyckas Muminrollet och hans vänner komma in i Muminhuset?
4. Teckna en bild på Muminhuset som förvandlats till en djungel.

Tionde kapitlet – Tofslan och Vifslan

1. Tofslan och Vifslan talar ett annorlunda språk. Vad kännetecknar deras språk?
2. Sätt er parvis och tala Tofslans och Vifslans språk med varandra. Ni kan till exempel prata om vad ni gjorde förra veckoslutet. Förstår ni varandra? Är det svårt att uttrycka sig själv?
3. Vem är det som Tofslan och Vifslan gömmer sig för? Varför?
4. Vad gör Snorken och Muminmamman för att rädda Tofslan och Vifslan?

Elfte kapitlet – Snusmumriken vandrar iväg

1. Varför är Mumintrollet ledsen?
2. Vad gör Tofslan och Vifslan för att trösta Mumintrollet?
3. Muminmamman har tappat bort sin handväska, men vad är det egentligen som har hänt med den?
4. Vad lovar Muminmamman att ordna om väskan hittas?

Tolfte kapitlet – Den stora augustifesten

1. Muminfamiljen ordnar en stor fest och bjuder in alla i Mumindalen. Till festen kommer också en objuden gäst. Vem är det?
2. När Trollkarlen inte får Kungsrubinen av Tofslan och Vifslan bestämmer han att alla på festen ändå ska få en önskan. De ska få önska sig precis vad de vill. Vad önskar de sig?
3. Hemliga önskemål
 - a) Hela gruppen sitter i en ring.
 - b) Vad skulle du önska dig om du fick önska dig vad som helst? Berätta inte för någon, men fundera för dig själv.
 - c) Skriv ner din önskning på en post-it-lapp. Visa inte vad ni skriver för varandra! När du skrivit färdigt din lapp, klistrar du den i pannan på den som sitter till vänster om dig. Nu sitter alltså alla med en lapp i pannan, utan att veta vad där står.
 - d) Leken går nu ut på att var och en ska försöka ta reda på vad de står på hens lapp. I tur och ordning får eleverna ställa frågor om det som står på lappen. Frågorna ska formuleras så att svaret kan ges som ett ja eller ett nej.
 - e) De övriga i klassen ger kollektiva svar på frågorna. Så länge svaret är ja får eleven fortsätta ställa frågor - vid ett nej går turen vidare.
 - f) Leken fortsätter tills alla vet vad det står på deras lapp.